

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antonii Svcqv̄et E Societate Iesv Via Vitæ Æternæ

Sucquet, Antoine

Antverpiae, 1630

Cap. 4. de examine generali & particulari

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54856)

CAPVT IV.

De Examine generali & particulari.

INTER alia pietatis exercitia, quæ ad profectum vel maximè conducunt, est crebrò conscientiam discutere, & sui examen instituere. De hoc dicere possumus: si nosmetiplos iudicaremus, non utique iudicaremur à Domino. Examen autem hoc generale facito tanquam si coram Deo & Angelo ac dæmone te accusante id institueres. Constat autem partibus quinque, quas primò breviter, deinde diductas accipe. Eas enim Meditatione seriâ expendisse plurimùm prodest, ut quotidie deinde cum fructu & affectu semel atque iterum examen instituat.

Puncta examinis generalis.

Prima, est gratiarum actio pro omnibus beneficijs acceptis.

Secunda, est imploratio gratiæ pro cognoscendis & detestandis peccatis.

Tertia, discussio sui: incipiendo à postremo examine, & quoad fieri potest, cogitationes, verba & opera examinando ad Decalogi, & Regularum suarum, si quis sit Religiosus, normam.

Quarta, detestatio defectuum & peccatorum, variis considerationibus excitata.

Quinta, propositum, quo quis decernit in futurum vitam in melius instituere; ad quod conducet primò, agenda & patienda prospicere, atque ad utrumque animum comparare.

Exercitium de examine generali.

Modus agendi gratias in Exam.

PVNCTVM I. Considera Primò, quot titulis Creatori & benefactori nostro par sit gratias agere. Secundò, vide sursum, & nihil aliud advertes agi à Beatis. Tertiò, attende deorsum, & audies nihil sonare inferos præter ingritudinem, perpetuæque in bonitatem infinitam maledicta. Jamque vide quibus assimilari exoptes.

optes. Quartò, vide quàm parvo pro tantis ejus beneficiis satisfacere queas; & cum singulis Sanctorum ordinibus, atque Angelorum choris, exalta vocem cordis tui, & de omni corde tuo Deum ac Dominum nostrum laudare contende, ut pluribus cap. superiore dictum. *Credo tibi, &c. ut sup. pag. 7.*

PUNCTVM II. Considera, quantis tenebris involuti sumus; quot errores mundum involvant, sapientissimosque mortalium abducant in turpissima flagitia & insanias. Secundò, quàm multi Sancti graviter ob occulta peccata periclitati fuerint. Tertiò, quàm incerti sumus semper, amore an odio digni simus. Hinc collige quantà humilitate & instantiâ oporteat supplicare Deo Patri, ut memoriam firmet; Deo Filio, ut intellectum illustret; Spiritui verò sancto imprimis, ut voluntatem peccata cognita detestandi largiatur.

Illumina Domine, ut inf. pag. 188.

PUNCTVM III. Considera semitas domus tuæ, & ingredi in cubiculum cordis tui, & vide quàm sit necesse emundare illud, & animam tuam sanare: Primò, à letalibus vulneribus, & ejicere ex eâ capitales hostes, occupantes thronum, in quo dignaretur sedere benignissimus Salvator noster JESVS, & ad nos venire cum Patre & Spiritu sancto, & mansionem apud nos facere. Et si attendas quantà sedulitate ea, quæ circa corpus sunt, munda esse velis, facilè colliges quid in animâ, quæ precio superat cælum & terram, fieri oporteat. Secundò, aspice quàm utile jam rationem reddere, & æterni lucri damna reparare: & in futurum prospicere. Tertiò, quanta prudentiâ sit seipsum perficere; & advertere ubi errore, ubi malitiâ, ubi facilitatè à recto deviaverimus. Hoc nos, ait Seneca, pessimos facit, quòd nemo vitam suam respicit: quid facturi simus, cogitamus, & id rarò: quid fecerimus, non cogitamus: atqui consilium futuri, ex præterito venit.

Hæcine firmâ fide credo, ut sup. pag. 8.

PUNCTVM

Quàm necessarium sit Spiritus S. lumen.

Ecclef. 9.

Modus discussionis sui.

Seneca l. 1. epist. 84.

*Motiva de-
sestationis
peccatorum.*

PVNCTVM IV. Considera, quantum doleat, qui parentum, liberorum, bonorum, honoris, favoris, lucri iacturam fecit: & vide quanto magis dolendum illi, qui lucri æterni, gratiæ Dei, favoris illius detrimentum subiit. Secundò, quantum dolere oporteat, quòd tam bonum & benignum Patrem & benefactorem homo offenderit, retribuendo mala pro bonis. Tertiò, vide unde contingat relapsus, & adverte fieri ex defectu veri doloris; ideoque in hoc maximè te exerce.

Credo tibi, &c. ut sup. pag. 7.

*Modi for-
mandi bona
proposita
O quanti est
vultus!*

PVNCTVM V. Propone firmiter coram Deo & Angelis ejus, vitare defectus, maximè eum, quem examine particulari studeas corrigere; & vide quanti sit, in te qualibet firmum decretum. Collige verò ex eo, quòd videamus eos, qui inimici societatem æterno decreto vitare, & periculum corporis fugere statuunt, vix adduci ullo pacto posse, ut à sententiâ discedant. Triplici autem modo firmantur decreta & promissa. Primò, si coram aliis fiant: fac igitur coram Angelis, & Sanctis Dei, & Patronos invoca. Secundò, si pœna adjiciatur: statuere igitur convenit sibi, si relabatur, spontaneam aliquam afflictionem. Tertiò verò, juvat indicare eadem aliis, maximè Confessario, ut humano etiam respectu confirmeris. Quartò, in particulari designare, qualiter vitam instituere velis. Quintò, quomodo etiam in adversis te gerere.

COLLOQVIUM.

Exercitium pro examine complectens
præcepta Decalogi.

Psalm. 12.

ILLUMINA, Domine, oculos meos, ne umquam obdormiam in morte, neque in peccato conquiescam; ne quando dicat inimicus meus, Prevalui adversus eum: veni, lux vera, qua illuminas omnem hominem, pelle tenebras cordis mei, ut videam te ad quem suspiro. O quam desideravit anima mea te in nocte! tu scis: donec aspiraret dies, & inclinarentur umbra: & tu, cui
nomen

nomen Oriens; splendesce in corde meo. Obsecro te, ô bone JESU, precede me ad ostendendam viam per diem in columnâ nubis, & per noctem hanc in columnâ ignis: sine te enim mediâ vitâ in morte sumus; sine te sumus sicut oves errantes, sine te caci, & nescimus viam, in quâ ambulemus. O veritas aeterna, dissipa cordis mei caliginem, ut inter tot via & vitæ hujus varietates, ad te veniam, propter quem sum, vivo & suspiro.

1. Ecce sto coram te hodie, Deus meus, & confundor, & erubescio levare faciem meam ad te, quoniam iniquitates meae multiplicatae sunt super caput meum, & delicta mea creverunt usque ad calum; sed sto coram patre filius, coram advocato meo reus, coram redemptore meo servus, ideoq; attollo oculos & mentem, & spem meam, ut propitius fias peccatis meis, & deleas omnes iniquitates meas. Convertete me, & convertar, quia tu Dominus Deus meus. Fac, ut memor sim unde exciderim, & poenitentiam & prima opera faciam. Debui te creatorem meum amare ex toto corde meo: idem tecum velle & nolle, & in te solo confidere, tibi credere. Sed eheu! divisum fuit cor meum, & posui carnem brachium meum; & ad nihilum redactus sum; & nescivi quod in te solo stare, vivere & moveri possim & debeam, neque unquam erubescere, aut qua supra me sunt, scrutari: sed humiliari sub potenti manu tuâ.

2. Quemadmodum autem cor meum abiit in vanitates; ita etiam lingua mea inflammavit rotam nativitatis meae: quæq; deberet esse lignum vitæ, te laudare, de te loqui, ô omne bonum, mihi aliisq; mortis occasionem dedit. O beatum & perfectum, qui non est lapsus in linguâ! qui enim putat se religiosum esse, non refrenans linguam suam! hujus vana est religio. O ter felicem, qui reddidit tibi vota sua perfecte, qua distinxerunt labia sua! Ecce ô Deus meus, reddo tibi hæc mea N. coram omni populo tuo ex toto corde meo.

3. Atque utinam saltem delectatus fuisset in te, & Sabbatum delicatū servassem, in officiis tuis servens: & exultassent labia, cum cantarem tibi: spallissem voce, spallissem spiritu, ut delectarer in voce laudis tuæ! visitasses enim terram, & inebriasses eam, & multiplicasses locupletare eam: flumen Dei repletum es-

1. Esdr. 9.
Actus poenitentiae
maximè
circa primum præceptum.

Ierem. 31.
Apoc. 2.

Ierem. 17.

Secundum præceptum.
Iacob. 5.
Ibidem.

Circa tertium præceptum.
Psalm. 64.

ses

set aquis, & lacryma mea vinum fuissent Angelorum: benedixisset corona anni benignitatis tuae, & campi tui, potentia animae & Religio-
nis fructus. mea impleta fuissent ubertate, & pinguis fuissent facta speciosa deserti: valles abundassent frumento, frumento electorum: & me vino stabilivisses, in sacro Missae sacrificio, vino electorum, vino quod germinat virgines.

Circa quartum præceptum. Obedientiæ & Superiorum observantia. Luca 10. Hebr. 13.

4. Tum fuisset mihi cibus facere voluntatem tuam, id est, Superiorum meorum: propter te alacriter & perseveranter obedi-
visssem illis, neque durâ cervice, & incircumciso corde, etiam in parvis Spiritui sancto aliquando restitisssem: ipsi enim non mandant mihi, sed spiritus tuus, qui loquitur in illis; quia dixisti: Qui vos audit, me audit. Quàm libens, si hæc cogitarem, iis honorem, & amorem, & quaecumque alia tribuisssem, ut vicarius tuus; cum pervigilent quasi rationem pro animâ meâ reddituri! Sed & ego subditis meis, ut tibi, me exhibuisssem, necessaria curasssem, infirmitates patienter & onera portasssem; sciens quia quod uni ex minimis facio, tibi facio, ô Deus meus, & omnia.

Matth. 25.

Circa quintum præceptum.

Matth. 16.

Actus charitatis circa proximum.

Circa sextum præceptum.

Cordis mundities, & auxilium ad eam.

Psal. 50. Superbia punitur per luxuriam. Iacob. 1.

5. O quantus hic esse stimulus debet, ne ullum cogitatione invidiæ, verbo injuriæ, aut facto ledam: sed pacem servem, quoad fieri potest, cum omnibus; pacem Christi, qua exsuperat omne gaudium! sumus enim filii tui, qui facis solem tuum oriri super bonos, & malos. Et si amicos tantum & benevolos diligam & salutem; ecce etiam Ethnici hoc faciunt, & fera: vincere autem in bono malum, hoc gratiâ tuâ filiorum tuorum est, & unicum votum meum, ut in eorum numero censeari valeam.

6. Talis enim agnosci in extremo iudicio spero; ideoq; sanè longè facere à me volo desideria turpia & illecebrosa, ut mundo corde te aliquando videam, & non peccent in corpus meum, aut proximi mei: sed diligentissimâ oculorum & sensuum custodiâ, repellam jacula ignita, igne illo candentia, qui ad interuersionem devorat, & sancta omnia profanat. Cor hoc mundum crea in me, Deus meus, & spiritum rectum innova in visceribus meis: averte à me superbiam; quam iusto tuo iudicio luxuria supplicio castigas, ut saltem vel sic homo humilierur, & se agnoscat, quia similis erat ei, qui consideravit se in speculo, & abiit, & oblitus est qualis fuerit.

7. Con-

7. Concupiscentiam hanc restingue, quæso, in seruo tuo, & si-
mul etiam oculorum, ne cupiditate, radice omnium malorum,
accensus, aliena capiam, abscondam, damna inseram: qui juxta
mandatum tuum, tribuere debeo mea; & inter beatos annume-
rari cupio, & pauper esse spiritu, ac potius derelinquere omnia,
quàm perdere te, & omnia.

8. Et hæc quidem concupiscentia, scio, displicet majestati tuæ,
sed longè magis os bilingue & mēdax (quia veritas es Deus meus)
uti & proximum linguâ percutere, famam illius denigrare, servū
alienum judicare. Ab his, precor, protege me, Salyator meus. nam,
scio, vulnerat te dirè, qui sic pungit fratrem suum: te cruciat, qui
affligit, & contemnit illum, quem tanto precio dignatus es.

Ab utinam per hæc nunquam majestatem tuam offendiſsem!
nescio, ô Deus meus, Creator meus, Redemptor meus, quomodo
sic oblitus fuerim tui, qui nunquam non recordaris mei; mei,
qui non sum: omnes enim gentes sunt coram te, quasi non sint, &
quasi nihilum & inane reputantur. O si quis mihi daret fontem
lacrymarum, ut plorarem die ac nocte; quia te dereliqui fontem
aqua viva; & peccavi in calum, & corâ te; te, qui tribus digitis
appendis orbem, & omnia opera nostra in nobis operatus es! Aqua
certè multa peccatorum meorū non potuerunt extinguere chari-
tatem tuam, quam tot tantisq; beneficiis, & maximè in passione
tuâ declarare dignatus es, & quotidie dignaris in memoriali
Mortis & Passionis tuæ. Cū verò ita sit, memoria memor ero
semper tantæ charitatis tuæ, ô JESU, & tabescet in me anima mea
pre desiderio tui, & liqueſcet ad amoris tui radios, ô sol justitiæ,
ô utinam sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores hodie,
& imperfectiones meæ à facie tuâ Deus meus. Benedictus sis, Do-
mine Deus meus, in æternum; quia benignus & misericors es su-
per malitiâ meâ; & non fecisti mihi secundum peccata mea, sed
secundum multitudinem misericordiæ tuæ, & toties me visitare
dignaris.

Nunc verò lavi pedes meos; non ultrâ tuâ gratiâ, inquinabo
illos, lotus enim sanguine tuo, non iterum pollutum eum ducam,
& rursus mihi te crucifigam, Christe JESU, spes mea: sed dili-
genter cavebo, ne quid in me displiceat purissimis oculis tuis; am-
bulabo

Circa septi-
mum
præceptū.

Omnes
pauperes
spiritu esse
debent.

Circa octa-
vum præ-
ceptum.

Ioan. 8.

Qui pun-
git fratrem

Deum cru-
ciat.

Contritio-
nis exerci-
tium.

Isaia 40.

Luc. 15.

Isaia 40.

Isaia 26.

Cant. 8.

Applicatio
ad Com-
munionē.

Propositū
emenda-
tionis.

bulabo

bulabo coram te, omnes diligam propter te; & quicquid sanctissima tua voluntati collibitum fuerit, gratissimum mihi erit, & accipiam de paternâ manu tuâ: tibi enim vivere, tibi mori cupio, ô vita, ô salus, ô gaudium meum. Id profiteor hodie coram te, & curiâ tuâ caelesti universâ, testem illam invoco desiderii mei, & auxilium infirmitatis meae, ad gloriam tuam. Amen.

Praxis peragendi examinis generalis.

PRIMA. Post examen sollicitè rursus incipe ambulare coram Domino Deo tuo, ac proposita per singulas horas, ut minimum, renova.

Virgenda familia ut examen faciat.

Affligitur aliquando aut benedicatur familia propter unum.

Gen. 30, Lib. de monte contemplationis. Spiritualis mendicatio.

Secunda. Imò poteris ad singulas breviter tuam excutere animam, eadem ferè normâ.

Tertia, si paterfamilias sis, effice ut familia, vel communiter hoc examen instituat simul, vel singuli. Sic enim ad eor redibunt, & placabunt Dominum sibi & familiæ tuæ: quam sæpè flagellat iusto iudicio ob unius improbitatem Deus, quemadmodum ob famuli pietatem eidem benedixit, ut Scriptura de Iacob commemorat, ob quem domum Eaban locupletavit.

Quarta. Nota hoc examen posse usurpari per modum meditationis, de quo Gerson scribit hoc pacto: Novi personam, quæ non modicum profecit per hoc, quod diligentius seipsum intuebatur quasi pauperem & miserum, & in cælum mente conscendens à singulis Sanctis mendicabat ea. Itaque pauperem ejusmodi imitare, & inopiam & virtutibus, & morbos ac vulnera animæ ostende Domino ac Sanctis ejus, atque opem implora.

Quinta. Quia examen particulare pluribus est tractandum, hoc solùm hîc observa, expedire persæpè, maximè occupatis, ut simul cum generali id faciant.

Praxis examinis particularis.

CUM ad perfectionem non nisi gradatim ascendatur, explicandum hîc erit examen particulare, tantopere à S. P. Ignatio commendatum. Est verò illud, quo quis studio singulari, ac, ut ita dicam, certamine, singulos defectus aggreditur superare, & virtutes gradatim acquirere. ad quod, Dei gratiâ, sequens directio juvabit. Ut autem ea quis in singulis fructuosè utatur, antequam contra aliquod vitium particulare examen instituat, ut Bern. monet, agnoscere se debet homo, ad quæ sit bona naturaliter propensior, vel ad quæ mala proclivior: quibus exercitiis valeat melius promoveri, quibus vitiis facilius

Bernard. de inter domo.

hinc corrumpi: quid pro his poenae vel praemii expectare: quantum quotidie proficiat, vel deficiat, & cum quantâ industriâ fatagat praeterita mala desistere, praesentia declinare, futura praevire, cum quantâ animi constantiâ studeat reparare bona amissa, custodire & multiplicare possessa. Per hoc ad sui cognitionem, quam tum Philosophi, tum Sancti omnes adeo commendârunt, perveniet: quae sanè in eo potissimum consistit, ut animae defectus intelligamus. Ad quod poterit juvare etiam lectio D. Bernardi de Consideratione, & Interiore domo, S. Bonaventurae ad Novitios, Seraphini Firmani de Anima imperfectione, Thomae à Kempis lib. 4. cap. 7.

*Cognitio sui
quo pacto
comparari
possit.*

Item consulere Superiorem, Confessorium, & vitam suam praeteritam considerare, attendendo radices malorum, quibusque de rebus fuerit aliquando ab æmulis redargutus, aut à Superioribus sæpius commonitus. Hac ratione cognosces quis vitia animae suae praecipua, & quo ordine aggredi quæque debeat.

Ordo verò hic est, ut externa vitia, & quae alios offendunt, vel quae nostrum maximè retardant progressum, primò impugnet, quod in vitiis locum habeat: in virtutibus verò est, ut in eis quis sese primò exerceat, quae magis necessariae, utiles, universales & solidiores; ut sunt, Pura intentio, Communicatio cum Deo, Zelus animarum, Amor Dei, Humilitas, Obedientia, Patientia, ferre alienos defectus, nulli detrahere, nullum offendere, nulli contradicere, in primis verò Contemptus rerum humanarum, atque Odium sui, & mortificatio quaerenda.

*Quis ordo
instructus.*

*Circa quae
prius facienda
dum partem
culare examina.*

Notandum hinc est, quod si in virtute nos exerceamus, non totam simul amplectendam esse, sed gradatim & constanter à facilioribus ordinariè inchoandum, v. g. pro acquirenda humilitate. Primò, videat ut se non laudet; Secundo, studeat nolle laudari; Tertio, quoad potest vitet agere coram hominibus, unde laudetur; Quarto, excusationem omnem excludat; Quinto, etiam cogitationem superbiae, iisque invigilet; Sexto, exerceat se in eo ut omnes habeat velut superiores ac meliores. Hoc autem sic accipe, nisi aliquis tantum unum vitii caput in se deprehenderet, seu ramum: tum enim, ut patet, illum excindere solum necesse est.

*Per partes
vicia extir-
panda.*

Tempus verò seriò in vitio extirpando ponendum est, quousque superemus, aut saltem in tantum proficiamus, ut facile tentationibus resistere, & heroicis actus elicere possimus: aut, si de virtute agitur, quousque eam facile exercere in occasionibus possimus.

*Quanto
tempore.*

*Omnia ex-
ercitia ad*

Cum autem juxta Cassianum & B. Ignatium, tempore quo

N

examen

*unum refe-
ratur.*

examen hoc particulare contra unum omnino vitium debellandum exercetur, omnia exercitia, orationes & cogitationes eò referendæ sint, additiones quæ sequuntur iuvare ad id poterunt. ad quas ritè faciendas dies unus aut alter est impendendus earum considerationi & praxi, priusquam cum vitio certamen, ut ita dicam, ineatur singulare.

*Vitii exstir-
pandi natu-
ra scrutan-
da.*

ADDITIO I. inter has est, collectio eorum quæ ad hoc vitium spectant, vel virtutem: convenit enim ut colligat Asceta ex auctoribus sibi, quod sæpè concionatores aliis faciunt; Primò, quæ vitii vel virtutis natura, signa gradus & effectus, scire enim quemque oportet in quo gradu sit, qualisque habeat occasiones lapsus, attendere. Ad hæc Peraldus, P. Lessius l. de Iust. & iure in fine, Viridarium & Panarium Bufæi, D. Bonaventura de Profectu, Arias de Mortificatione, & alii materiam dabunt. Secundo, remedia colligat ex iisdem. Inter hæc sunt praxes, ut dare elemosynam, facere hoc vel illud opus pium, quoties lapsus fuerit; Tertio, motiva, quæ sunt exempla & similitudines, vitium vivè representantes, ipsiusque vitii fœditatem & molestiam; item sententiæ S. Scripturæ rationes aliquæ ab utili, honesto, jucundo, ex sacris & Philosophis, præmia denique virtutis, & pœnæ à Deo hominibus iniictæ huic vitio obnoxiiis.

*Quærendo
remedia cõ-
tra id ipsum.*

Hæc ordine describere potest, ac Primò quidem vitii natura, fœditas atque occasiones, quæ sunt, & esse possunt, ponantur; Secundo, rationes aliquæ; Tertio, sententiæ graves; Quarto, exempla Christi & Sanctorum, &c. Quinto, similia; Sexto, præmia, & pœnæ; Septimò, praxes. Harum una est deligere motiva efficacissima quæque, & iis se excitare propositâ sibi aliquantisper in genere vitii & virtutis occasione quâ habuit, aut habere potest, hanc amplectendo, illud refutâdo; quia sic minor est repugnantia, dum enim hanc sibi representabit occasionem, simul voluntatè exercebit circa virtutem, ut illam appetat; circa vitium, ut illud detestetur. Postea in particulari ad faciliores actus exequendos se accingat, ut victoriis se animet. Tertio, difficiliore & propinquos exerceat. Quarto, remotiores quos primò exercere, ut v.g. martyrium optare, suadere solet magno astu diabolus ut nos inflet, atque inanes relinquat, perturbet verò minutioribus. Tamen in ipsâ occasione oblata pugnare, & eam ad hoc quærere si non detur, utilius est (excepto turpitudinis vitio, cuius omnis occasio & memoria est fugienda.) Quod si illa non invenitur, eam nobis representare, ut dixi, debemus certis locis & temporibus. Quod diligenter norandum: ex eo enim magnus fructus est, dum præludimus ante pugnam, & providè futuris tempestatibus occurrimus.

*A facilio-
ribus examen
particulare
inchoandū.*

*Occasio pug-
na quærenda
præterquam
in carnali-
bus.*

ADDI.

ADDITIO II. Videndum ut frequenter consideret Asceta [præterquam quòd quotidie circa prandium in examine, & vesperi] profectum suum atque defectum, v. g. singulis hebdomadis & mensibus aliquo certo tempore consideret animi morbum, an curetur, an remedia non sufficiant, &c. Si enim ita sit, alia adhibenda sunt: aut certè profitemur nos non curari velle, sed frustra fatigari. Videat autem cõserendo diem cum die, hebdomadam cum hebdomada, mensem cum mense; an plures errores commiserit, an plures victorias reportaverit: etenim hæc vel illi numerandi sunt. Victorias numerare juvat in principio, cum plurimi sunt defectus; errores, cum pauciores sunt. Imò perutile aliquot victorias sibi necessariò sub aliquâ pœnâ, vel ad honorem hujus, vel illius Sancti præstituere acquirendas: quas cum magno desiderio quærere Asceta deberet, & cū actu reflexo, ut dici solet, exercere; vel si de virtute agatur, statuere exercendos numero aliquot actus illius, magno affectu, & cum reflexione. Hoc enim modo valdè se quisque promovebit; sed magis adhuc, si plures inter se conspirent, exemplo mercatorum, & militum; quorum illi bonorum, hi victoriæ ac periculorum societatem ineunt. In actis narratur cõspirasse ac jurasse quinquaginta viros, dicentes Principi Sacerdotum, Devotione devovimus nos nihil gustaturos, donec occidamus Paulû: æmulemur & nos gloriosè. Pulchrum certè certamen est in conspectu Dei, in quo mundus triumphatur, diabolus superatur, de regno caelorum vim faciendo conspiratur, ac denique aeterna gloria comparatur. Quòd si hæc praxi uterentur Superiores; suaviter ac fortiter pia exercitia, atque Regularum observationem introducerent, maximè si etiam privilegia quæ possent, pietati tribuerent. v. g. cuperet quis servari silentium? efficiat ut conspirent in hoc aliqui, ac pœnitentias sibi sponte statuunt, & si illa non sufficiat, velut medicina, aliam addant, donec evincant. Sic solet humana prudentia ac industria aliâ omni in re fatigare: si enim una columna non sufficit domui, unus equus currui, una cohors hosti superando, alia advocatur.

ADDITIO III. est, ut meditatio fiat de virtute propositâ, motivaq; illi propria, pro materiâ meditationis accipiantur, quæ admodum & jaculatoriæ, quas per secundum orandi modum S. P. Ignatii liceret considerare; vel saltem meditationem conveniret materiæ examinis applicare, etiamsi meditatio ex professo de virtute illâ non institueretur. Habes interim ad hoc infra meditationem de vitio & virtute in genere.

ADDITIO IV. Orationes & exercitia pietatis huc omnino sunt dirigenda, aded ut omnibus hoc peratur cum ingenti fiducia, sæpè ejaculando pios affectus, & importunitatem viduæ

N a

Euan-

*Exigenda
subinde rati-
o profes-
sus.*

*Conspiratio
aliquorum
in aliquod
vitium lau-
dabilis.*

Act. 23.

*Meditatio
commendata.*

*Qui vitium
aliquod ex-
tirpare, vel
virtutem
acquirere
velit omnia
peccatis
exercitia eò
dirigat,
oportet.*

*Pœnitentia
etiam pro
commis-
sionibus
erroribus
assumenda.*

*Adjumenta
memoria.*

Euangelicæ imitando. nec difficile id erit, si attendamus tristi omnia tristia, læto læta, & homini ut affectus est, ita & alia ferè apparere. Ad hoc operæ præciū erit semel semihorâ unâ & alterâ considerare, ut omnia ferè huic rei expedite possint applicari. Potest etiam fieri oratio ex motivis præcipuis, contra hoc vitium, vel pro virtute conflata, quæ omni, clypei instar, tentationi opponi possit. sic & Patroni deligi, & invocari, qui hæc virtute claruerunt, quotidie, manè potissimum: quin & illam orationem tum expediret recitare.

ADDITIO V. Mortificatio insuper est adhibenda, quâ pœnitentiam aliquam spontaneam Asceta, quoties errat, assumit [quæ si in ipso ubi admisit errorem loco fiat, utile] sicut est tundere pectus, ut B.P. monet, &c. Possit etiam aliqua assumi, donec quis obtineat quod postulat, v.g. jejunare: vino, ut Nazæorum olim mos erat, vel sale aliòve obsonio ad tempus abstinere. Verùm actio virtutis contrariæ, si vitium extirpare coneris, pœnitentia est omnium saluberrima. Alia: autem mortificationes in cibo, potu, curiositate, silentio, &c. eò dirigi possunt. Valdè etiam utile si quis ex zelo eandem tecum faciat pœnitentiam, donec defectum emēdaris tuum, tum ut facilius à Deo impetres, tum ut amici hominis spontaneum pro te susceptum supplicium, ad officium tuum præstandum tibi calcet addat. Aliena hæc mala cordatus facilius sentit, quàm sua. Sic novimus Sanctos pœnitentiâ peccatorum in se partem à nocente transferre solitos: S. Ignatium luxuriæ mancipium in gelida stando, à servitute liberasse, & S. Xaverium simili induritiâ obduratum hominem emollivisse.

ADDITIO VI. Renovationem propositi frequenter exercendam, ad quam affectus vehemens facilè viam ostendit. Quia verò frequens illa propositi renovatio omittitur aliquando defectu memoriæ, juvare hanc poterit, vel signis certo loco positus, v.g. sententiâ ante se in mensâ, vel funiculo ad brachium circumligato, certisque temporibus designatis, quibus id renovandum. Inter tempora Primum sit matutinum, quo consideratâ aliquâ vitij occasione, vel pluribus, iisque habitis vel habendis, Asceta motivum aliquod considerat, & vel pulcritudine virtutis, vel vitii fœditate se excitat, ac proponit occasiones solitas diligenter vitare, vitiumque execratur; vel si de virtute agatur, illam, illiusque occasiones amplectitur. Secundum tempus est meridianum, quo hoc examen breviter instituendum est, aut seorsim, aut initio examinis generalis; & desiderium renovandum sicut manè, ac conferendum examen hoc cum priore. Tertium est vespertinum, quo idem faciendum. Quartum

est

esse potest & diligenter notandum, vesperi in lecto: altè enim imprimitur, quod ante somnum animo suo quisque voluit. Quintum, dum auditur hora, quo similiter ex aliquo motivo, occasione virtutis sibi representatâ, renovandum propositum cum aliquâ jaculatoriâ: quæ si fieri possit, vim motivi cõtineat. Imò expediret singulis motivis suam jaculatoriam adjicere, atque ita ipsam quoque variare, ut semper aliquid novi possit mens nostra, & cum recreatione ruminare. Sextum tempus est occasionale, cum occasio est, vel instat labendi, aut virtutem exercendi: quo tempore eo diligentiùs, quo magis necessarium, renovandum illud est, representatâ sibi occasione propositum. Huic renovationi propositi circa examen particulare exemplo SS. Gulielmi, Bonaventuræ, S. P. N. Ignatii, & aliorum, utiliter adjicietur brevis consideratio horæ præteritæ; videndo an transacta sit uti oportuit, uti quis sibi constituerat, an quid peccatum in materiâ examinis particularis: deinde quid proximâ horâ faciendum prævidendo, atque omnia Deo B. Virginis manibus offerendo. Poterit autem ita ut hîc præcepi, vel prout cuique magis placuerit, fieri. Verbi gratiâ, si in humilitate quis se exerceat: O IESU, qui pro me flagellatus es, & humillimus fuisti: (sic mysterium aliquod dolorosum, gaudiosum vel gloriosum, memorari posset) quid retribuisti tibi? (hîc examinari hora potest lapsa.) Quid retribuam hoc vitæ mee momento irrecuperabili: (hîc fieri consideratio & propositum de futura.) Offero me, vota mea, (si Religiosus es) & actiones meas, sensus & proposita mea, in unione meritorum tuorum, & gratias ago pro bonis & malis quæ per creatura mibi cæco & agro, ô Sapiencia aterna facies, desidero te, diligo te, ô omne salum bonum. O satietas vera, quando per te (sine te enim nihil sumus, aut possumus) humillimus ero? Hîc consideratio, sed motivum quod quis assumpsit, memorari atque adjici debet. verbi gratiâ. Quandoquidem tam vilis sum, &c. secundum materiam examinis particularis. Potest autem quis illâ oratiunculâ, vel jaculatoriâ aliquâ uti, si cui illa longior est, unâ cum examine horæ præteritæ, & ordinatione futuræ. Jaculatoriam autem immutare subinde, uti dixi, oportet; animumque eâ recreare, os suum aperire, ut Psalmista ait, & attrahere spiritum.

ADDITIO VII. est, diligenter legere, tum ea quæ collecta sunt ad excitandam voluntatem, tum auctores, qui de hoc vitio vel virtute scripserunt; quotidie verò ex iis aliqua percurrere utilissimum: similiter & Regulam, ad vitium quod oppugnas, vel virtutem, cui operam das, si fortè Religiosus es, accommodatam.

Præsentia
Dei.

Examen ho-
ræ præteritæ.

Resignatio
& unio.

Amor Dei.

*Vile est ha-
bere Admo-
nitorem,*

*Mulcta sa-
pius labenti
constituenda.*

*Colloquium
de virtute
proposita
sepe insti-
tuendum.*

*Perseveran-
tia necessa-
ria.*

*Nota dili-
genter.*

ADDITIO VIII. Juvat habere admonitorem, vel designatum, vel ultrò delectum; aut si id non placeat, certè confessorio vel Superiori aperite profectum & defectum, & petere, si res ferat, ab amico, & familiari, vel Superiore aliquando exerceri ex improviso, aliquando veidò post præparationem, uti vires erunt. Si plures sint, qui conspirarunt se mutuo monere, possent offerre simul aliquos actus ac proposita, & velut vota coram Ven. Sacramento renovare; communicare defectum ac profectum, de eodem consultare, ut sic loquar; victorias aut certos actus faciendos indicere, pœnâ ac præmio proposito, verbi gratiâ; is qui plures victorias numerat, aut defectus pauciores, meritorum unius mensis, vel dici partem habere poterit, &c. Possit etiam una familia Religiosa aliam æmulari, prout alicubi fieri memini, imò etiam provocare.

ADDITIO IX. erit, colloquium eâ de re frequens instituere, & ad alios sermonem, ac conuerti ut ad similem virtutem acquirendam etiam ipsi elaborent: virtutis enim amor, verbi gratiâ, castitatis, in se, atque aliis eam nos amare compellit; ac vitium contrarium odisse. Ideò rectè B. Xaverius curabat, ut qui superbiæ tumorem vellet deprimere, de humilitate ad alios dicendo, se adhortaretur. Notandum autem, hæc quidem ferè dici pro vitio extirpando, sed propè eadem in virtute acquirendâ esse observanda. Certè amore virtutum potius, quàm vitii infectatione plerique iuvantur: quia fortiùs ac suaviùs amore trahimur, etiam si ordinariè præstaret inchoare à vitio, uti lolio extirpando & persequendo, deinde ad virtutem inferendam pertransire. eodem tamen pœnè res redire videtur, quidquid id est, constantia utrobique adhibenda est, ideoque ferè à facilioribus inchoandum, violentia omnis vitanda, cum hoc opus totum Dei sit, & ab illius gratiâ pendeant universa: cui proinde uni confidendum, uni tribuendus profectus, non industriæ nostræ; aliàs certè non proficiemus. quod altè in animum tuum proinde dimitte. *Dignatus es*, ut sup. pag. 10.

JACULATORIÆ.

Quæ cuivis virtuti applicari potest.

PRIMA O IESU, unica virtus mea, Secunda, doleo de inobedienciâ illâ meâ, v. g. propter te: Tertia, Et statuo ad gloriâ tuam coram te: Quarta, cum pulsabitur: Quinta, quia, v. g. ita vis, sincere obedire.

Pars prima hujus jaculatoriæ diffidentia sui actum habet: Secunda, contritionem: Tertia, intentionem cum proposito & actu præsentia Dei: Quarta, occasionem: Quinta, motivum.

Medi-